

●●●
ZAŁĄCZNIK

**RAPORT Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH
STRATEGII ROZWOJU KAPITAŁU
SPOŁECZNEGO**

TEKST GŁÓWNY

I. WSTĘP

Konsultacje społeczne są wielostronnym i wieloetapowym procesem, w którym osoby indywidualne oraz podmioty prawne, będąc adresatem działań normotwórczych, mogą zapoznać się z projektowanymi rozwiązaniami. Opierają się na aktywnej postawie obywatelskiej, stwarzając jednocześnie przesłanki do kreowania, rozpowszechniania i utrwalania pozytywnych wzorców w zakresie zainteresowania życiem publicznym oraz mechanizmów współdecydowania w sprawach dotyczących pośrednio lub bezpośrednio ogółu obywateli, lub wybranych grup. Stanowią one również jeden z fundamentów budowania poprawnych, opartych przede wszystkim na zaufaniu, relacji pomiędzy obywatelami a instytucjami demokratycznego państwa prawa.

Celem niniejszego raportu jest przedstawienie procesu konsultacji społecznych projektu *Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego* na lata 2011-2020. Zakres i formę prowadzenia konsultacji oraz tryb sprawozdawczości określa ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju¹.

Konsultacje społeczne zostały ogłoszone w dniu 8 kwietnia 2011 r. i zostały zakończone w dniu 31 maja 2011 r. Ze względu na różnorodność zagadnień poruszanych w projekcie SRKS, konsultacje dokumentu zostały przedłużone do 54 dni, w miejsce 35 dni wymaganych ustawą.

Koordynatorem prac nad SRKS, w tym także procesu konsultacji, jest Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W terminie 30 dni od ich zakończenia MKiDN jest zobowiązane przedstawić Kancelarii Prezesa Rady Ministrów raport z procesu konsultacji, zgłoszone w tym okresie uwagi i komentarze oraz ma za zadanie poinformować o sposobie ich uwzględnienia w dalszych pracach nad dokumentem².

---

¹ Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.

² Pełen tekst raportu z konsultacji społecznych SRKS wraz z załącznikami jest dostępny na stronie ks.mkidn.gov.pl.

II. INFORMACJE OGÓLNE O SRKS

Projekt *Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego* na lata 2011-2020 powstał w odpowiedzi na jedno z kluczowych wyzwań rozwojowych, zidentyfikowanych w Raporcie *Polska 2030* — przygotowanym przez Zespół Doradców Strategicznych Premiera RP. Zakres merytoryczny dokumentu został zdefiniowany w *Planie uporządkowania strategii rozwoju* z dnia 24 listopada 2009 r.

W strategii kapitał społeczny rozumiany jest jako, wynikająca z zaufania oraz obowiązujących norm i wzorów postępowania, zdolność do mobilizacji i łączenia zasobów, która sprzyja kreatywności oraz wzmacnia wolę współpracy i porozumienia w osiągnięciu wspólnych celów.

Ze względu na szeroki zakres pojęcia kapitału społecznego, SRKS jest dokumentem horyzontalnym i wieloaspektowym, a jego przygotowanie wymagało współpracy wielu partnerów. W prace zaangażowani byli przedstawiciele różnych resortów, sektorów i środowisk (w tym organizacji obywatelskich), działających na rzecz wzmacnianie kapitału społecznego w Polsce.

Wizją Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego (przedstawioną w konsultowanym projekcie dokumentu) jest społeczeństwo, w którym:

- obywatele chcą i potrafią angażować się we współdziałanie na rzecz dobra publicznego, mają dostęp do wiarygodnej i rzetelnej informacji o sprawach publicznych, a także niezbędne kompetencje, dzięki czemu mogą racjonalnie, w oparciu o fakty, włączać się w debatę publiczną i brać czynny udział w podejmowaniu decyzji ich dotyczących;
- różnorodność talentów, umiejętności, kompetencji i punktów widzenia znajduje wspólną przestrzeń aktywności, służąc tworzeniu innowacji w sferze społecznej, gospodarczej i kulturowej, a systemy edukacji powszechnej, w tym ustawicznej, działają na rzecz kształtowania postaw i kompetencji społecznych;
- obywatele i grupy mają równy dostęp do kanałów artykulacji potrzeb i postulatów, dzięki czemu można formułować polityki społeczne, skutecznie podnoszące jakość życia, wzmacniające spójność i poczucie przynależności do wspólnoty społecznej, a także przyczyniające się do zrównoważonego rozwoju kraju;
- komunikacja w sferze publicznej jest wolna od zniekształceń, oparta na zasadach szacunku, tolerancji, odpowiedzialności, otwartości i uczciwości; wykorzystuje wysokiej jakości treści, sprzyjając tym samym wzajemnemu zrozumieniu różnorodnych grup społecznych, obywateli i instytucji, uzgadnianiu wspólnych celów i angażowaniu się w działania na ich rzecz;
- instytucje tworzą przestrzeń wspólnych wartości i kształtowania się więzi społecznych, sprzyjają zaufaniu, swobodnemu zrzeszaniu się oraz wymianie wiedzy i doświadczeń.

Realizację tych zamierzeń podjęto już na etapie określenia założeń do dokumentu, a następnie konsultacji społecznych projektu SRKS. Kluczowym elementem prowadzonych konsultacji było stworzenie możliwości dla prowadzenia autentycznego, partnerskiego dialogu obywatelskiego. Osoby, działające indywidualnie bądź współpracujące w ramach różnego rodzaju organizacji, miały możliwość aktywnego zgłaszania uwag do dokumentu, wpływając tym samym na ostateczny kształt przyjętych rozwiązań.

III. INFORMACJE O KONSULTACJACH SPOŁECZNYCH PROJEKTU SRKS

---

1. Cel, podstawy i zasady konsultacji społecznych

Merytoryczna, a nie jedynie wynikająca z przepisów ustawy, zasadność poddania projektu Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego procedurze konsultacji społecznych nie budzi wątpliwości. Rzetelnie i systematycznie przeprowadzone konsultacje projektu SRKS, odzwierciedlały dążenie do konkretyzacji idei demokracji uczestniczącej, a także miały przyczynić się do włączenia w proces decyzyjny jak największej liczby zainteresowanych.

W tym celu konsultacje oparto na trzech następujących zasadach:

- **otwartości udziału** – zaproszenie skierowane było do wszystkich zainteresowanych osób – fizycznych i prawnych;
- **równości uczestnictwa** – rozpatrzono wszystkie zgłoszone uwagi, stosując jednolite kryteria ich oceny;
- **jawności przebiegu** – zapewniono swobodny dostęp do informacji i dokumentów, dbając o szerokie upowszechnienie komunikatów o konsultacjach oraz bieżące informowanie o ich przebiegu, za pośrednictwem strony internetowej <http://ks.mkidn.gov.pl/>.

2. Działania promocyjno-informacyjne

Projekt SRKS został przekazany do konsultacji społecznych z dniem 8 kwietnia 2011 r., wraz ze spełnieniem ustawowego wymogu upowszechnienia informacji o realizowanym zadaniu³. Komunikaty o konsultacjach oraz informacje o dokumencie dystrybuowano za pośrednictwem: ogłoszeń w prasie oraz BIP, z wykorzystaniem stron internetowych, w tym strony MKiDN dedykowanej konsultacjom społecznym SRKS, poprzez dystrybucję pism oraz konferencję przedstawiającą założenia projektu SRKS.

2.1. Ogłoszenia w prasie oraz Biuletynie Informacji Publicznej

Komunikaty o następującej treści:

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego zaprasza, z dniem 8 kwietnia 2011 r., wszystkich zainteresowanych do wzięcia udziału w konsultacjach społecznych* nad projektem Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2011-2020. Szczegółowe informacje są dostępne na stronie www.mkidn.gov.pl.

*Konsultacje społeczne są prowadzone zgodnie z art. 6 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r.

zostały zamieszone:

- w dzienniku o zasięgu krajowym – *Gazeta Wyborcza* z dnia 8 kwietnia 2011 r., s. 14.
- na stronie BIP MKiDN, w dniu 8 kwietnia 2011 r.: <http://bip.mkidn.gov.pl/pages/posts/konsultacje-spoleczne-71.php>

Kopie opublikowanych ogłoszeń znajduje się w załączniku nr 3 do raportu.

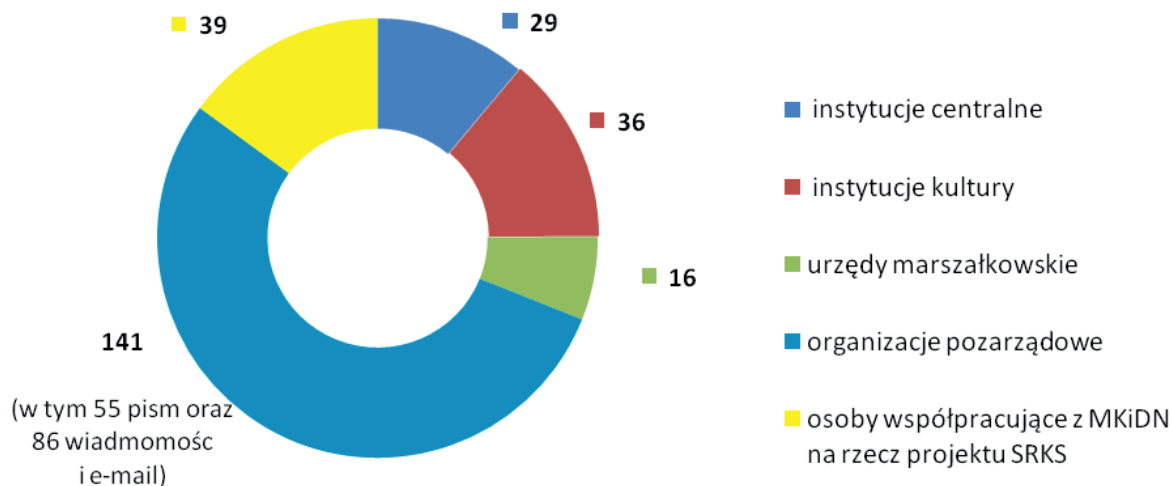
³ art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju

2.2. Dystrybucja pism i wiadomości elektronicznych informujących o konsultacjach społecznych

Pisma oraz wiadomości elektroniczne, z informacją o prowadzonych konsultacjach społecznych, zostały rozesłane do licznych podmiotów – instytucji centralnych, organizacji kultury, urzędów marszałkowskich i organizacji pozarządowych. Łącznie MKiDN przekazało informację o konsultacjach społecznych SRKS do 261 podmiotów: wysłano 175 pism oraz 86 wiadomości elektronicznych (pełen wykaz adresatów korespondencji znajduje się w załączniku nr 3 do raportu).

Strukturę liczbową rozesłanej korespondencji przedstawia wykres nr 1.

Wykres 1. Dystrybucja pism i wiadomości elektronicznych (e-mail) informujących o konsultacjach społecznych SRKS

W rozesłanej wiadomości zawarto prośbę o kolportaż informacji do podmiotów podległych i współpracujących. Na podstawie otrzymanych danych (w tym także informacji o dystrybucji komunikatów, przekazywanych przez urzędy gmin zlokalizowane na terenie całej Polski) stwierdzić można, że zaproszenie do wzięcia udziału w konsultacjach trafiło w ten sposób do kolejnych 5995 podmiotów. **Łącznie z wiadomościami rozesłanymi przez MKiDN, daje to liczbę co najmniej 6256. bezpośrednich odbiorców informacji o organizowanych konsultacjach.**

Przekazywane materiały zawierały również prośbę o zamieszczenie, w prowadzonych przez adresatów portalach internetowych i innych materiałach informacyjnych, ogłoszenia z zaproszeniem do wzięcia udziału w konsultacjach społecznych projektu SRKS. **Dzięki temu komunikat informacyjny znalazł się na 151 stronach internetowych prowadzonych przez instytucje centralne, instytucje kultury, urzędy marszałkowskie, organizacje pozarządowe (w tym ngo.pl) oraz osoby fizyczne.** Dystrybuowano komunikat o następującej treści:

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego zaprasza wszystkich zainteresowanych do wzięcia udziału w konsultacjach społecznych projektu Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2011-2020 r.

Dokument Strategii powstał w odpowiedzi na jedno z kluczowych wyzwań rozwojowych, zidentyfikowanych w Raporcie „Polska 2030” — przygotowanym przez Zespół Doradców Strategicznych Premiera RP. Zakres merytoryczny dokumentu został zdefiniowany w Planie uporządkowania strategii rozwoju z dnia 24 listopada 2009 r. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego jest koordynatorem Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego (SRKS), będącej dokumentem międzyresortowym.

W Strategii kapitał społeczny rozumiany jest jako, wynikająca z zaufania oraz obowiązujących norm i wzorów postępowania, zdolność do mobilizacji i łączenia zasobów, która sprzyja kreatywności oraz wzmacnia wolę współpracy i porozumienia w osiągnięciu wspólnych celów.

Ze względu na szeroki zakres pojęcia kapitału społecznego, SRKS jest dokumentem horyzontalnym i wieloaspektowym, a jego przygotowanie wymagało współpracy i zaangażowania wielu partnerów. W prace zaangażowani byli przedstawiciele różnych resortów, sektorów i środowisk, mających wpływ na wzmacnianie kapitału społecznego — wśród których znaczącą rolę należy przypisać organizacjom obywatelskim.

Projekt pełnego dokumentu SRKS, zawierający cele, kierunki działań oraz instrumenty realizacji został przekazany z dniem 8 kwietnia 2011r. do konsultacji społecznych. Termin zgłaszania uwag i komentarzy upływa do 31 maja 2011r.

MKiDN zaprasza wszystkich zainteresowanych do zapoznania się z dokumentem i wyrażenia swojej opinii na jego temat, z wykorzystaniem jednego z 3 kanałów komunikacji:

1. Strona internetowa – na potrzeby strategii został zaprojektowany serwis umożliwiający zgłaszanie uwag i komentarzy on-line;
2. Konferencje, debaty na temat Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego;
3. Przesłanie uwag w formie tradycyjnej (przesłanej za pośrednictwem poczty).

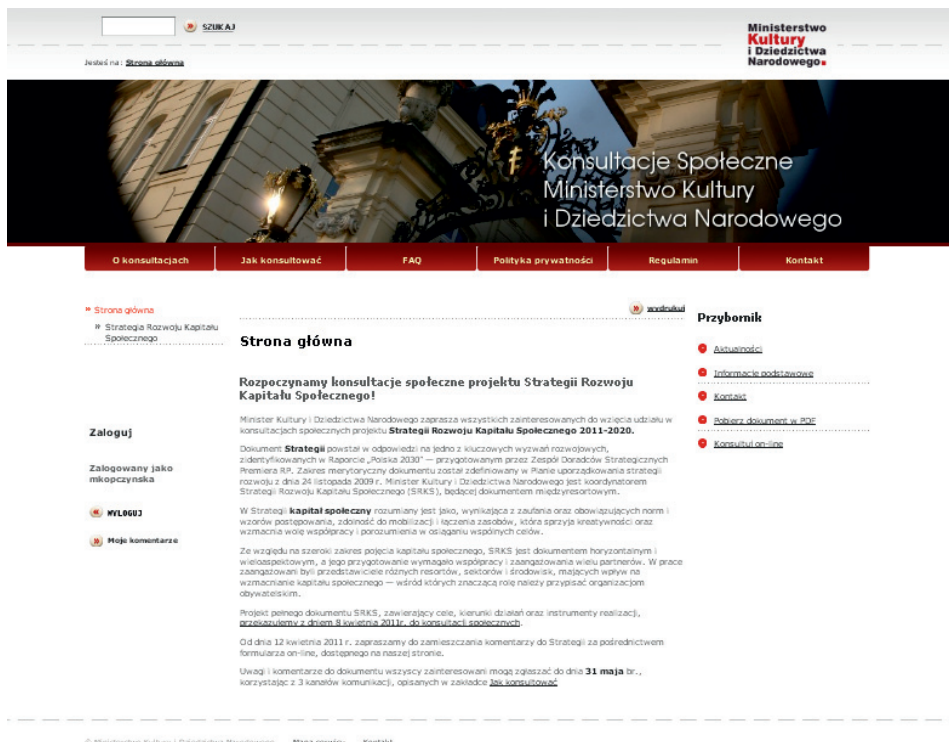
Szczegółowe informacje na temat konsultacji społecznych są dostępne pod adresem <http://ks.mkidn.gov.pl/>

W związku z wymogami raportu pokonsultacyjnego, w pismach zwrócono się z prośbą o wysłanie informacji zwrotnej o działaniach podjętych na rzecz informowania o konsultacjach społecznych SRKS. 32 podmioty udzieliły MKiDN odpowiedzi w omawianym zakresie, 20 z nich poinformowało dodatkowo o przekazaniu komunikatu do podmiotów podległych i współpracujących.

MKiDN pragnie niniejszym podziękować wszystkim podmiotom, które pozytywnie odniosły się do powyższych próśb i zaangażowały się w rozpowszechnianie komunikatu informacyjnego, umożliwiając tym samym nadanie procedurze konsultacyjnej bardziej rzetelnego charakteru.

2.3. Komunikacja za pośrednictwem strony internetowej dedykowanej konsultacjom społecznym projektu SRKS

Na potrzeby konsultacji społecznych projektu SRKS powstała specjalna strona internetowa <http://ks.mkidn.gov.pl/>. Inauguracja strony, wraz z zamieszczeniem tekstów strategii i załączników do niej (w formacie pdf oraz dostępnych w formacie on-line), nastąpiła w dniu 8 kwietnia 2011 r.

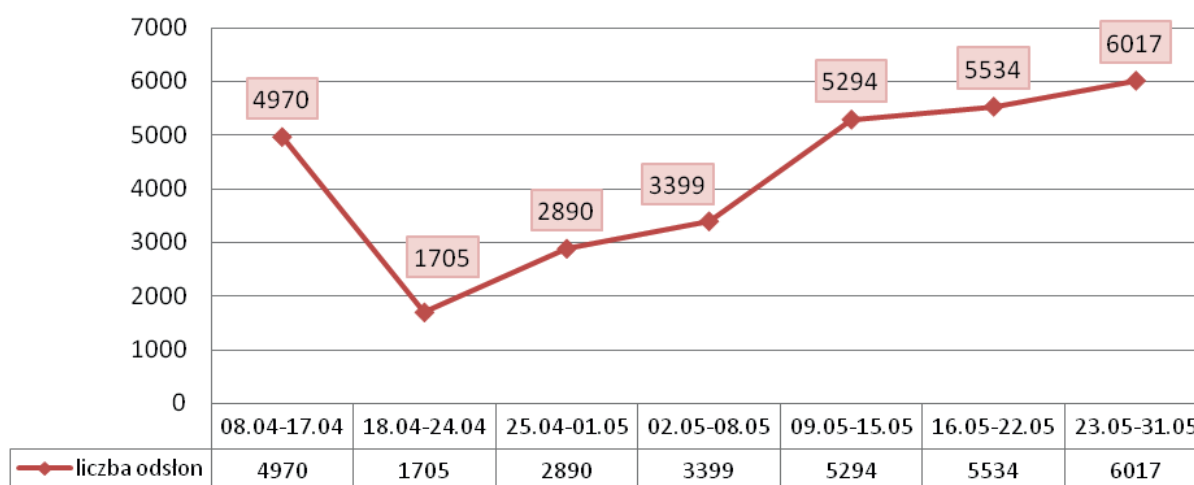

Strona internetowa SRKS pełniła funkcję podstawowej platformy komunikacji. Zamieszczano na niej bieżące informacje na temat organizowanych spotkań i przebiegu konsultacji, a także krótkie podsumowania z przebiegu spotkań oraz prezentacje wykorzystywane do omówienia poszczególnych zagadnień strategii.

Liczba odsłon witryny w czasie prowadzenia konsultacji (tj. od 8 kwietnia 2011 r. do 31 maja 2011 r.) wyniosła 29 709. Średnia dobowo liczba odsłon wynosiła 550.

Największe zainteresowanie dzienne odnotowano: w pierwszym tygodniu konsultacji, w dniu 14 kwietnia 2011 r. (2 395 odsłon) oraz w okresie intensyfikacji spotkań konsultacyjnych w dniach od 17 do 19 maja 2011 r. (średnio 1 100 odsłon dziennie). Wysoka dynamika wejść na stronę charakteryzowała także ostatnie dni konsultacji, tj. 30 i 31 maja 2011 r. (średnio 1 050 odsłon).

Tygodniowy rozkład odwiedzin przedstawia wykres nr 2. Odzwierciedla on rosnące zainteresowanie konsultacjami społecznymi. Spadek liczby odwiedzin w terminie od 18 kwietnia do 1 maja 2011 r. można tłumaczyć przypadającymi w tym okresie świętami: Wielkiej Nocy (24-25.04.2011) oraz rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 maja.

Wykres 2. Liczba odsłon ks.mkidn.gov.pl, w trakcie konsultacji społecznych (08.04.–31.05.2011 r.), w ujęciu tygodniowym

Źródło: opracowanie własne.

Diagram został stworzony w oparciu o statystyki strony <http://ks.mkidn.gov.pl/>. Pierwsza data w przedziałach czasowych wskazuje poniedziałek, ostatnia – niedzielę. Wyjątek stanowi pierwszy i ostatni przedział czasowy, w których, w celu wiernego odzwierciedlenia trendu, połączono: pierwsze 3 dni trwania konsultacji z kolejnym tygodniem kwietnia (8 kwietnia 2011 przypadał w piątek) oraz ostatnie 2 dni maja z ostatnim tygodniem maja (31 maja 2011 przypadał we wtorek).

2.4. Konferencja: Zaufanie, dobro wspólne, dialog obywatelski- czy jesteśmy na to gotowi?

Konferencja *Zaufanie, dobro wspólne, dialog obywatelski- czy jesteśmy na to gotowi?* odbyła się 10 maja 2011 r. w Warszawie, w Audytorium im. Stefana Dembego Biblioteki Narodowej. Udział w konferencji był bezpłatny, warunkiem uczestnictwa było wypełnienie i przesłanie karty zgłoszeniowej, zamieszczonej na stronie internetowej MKiDN. **Liczba zarejestrowanych uczestników spotkania wyniosła 139 osób.** W harmonogramie spotkania przewidziano również część konsultacyjną, którą przeznaczono na pytania i komentarze z sali.

Konferencje otworzyła dr Monika Smoleń, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Podczas spotkania przedstawione zostały założenia projektu Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego, wraz z przyjętą metodologią przygotowania dokumentu. Przedstawiono również strukturę, zakres merytoryczny oraz działania planowane w ramach czterech obszarów SRKS.

Lp	Zagadnienie	Prelegent
1.	Prezentacja założeń SRKS oraz przedstawienie informacji nt. działań zaplanowanych w ramach konsultacji społecznych SRKS	dr Monika Smoleń, Podsekretarz Stanu, MKiDN
2.	obszar I SRKS: <i>Postawy i kompetencje społeczne</i>	Lilla Jaroń, Podsekretarz Stanu, MEN
3.	obszar II SRKS <i>Współdziałanie i partycypacja</i>	Tomasz Schimanek, ekspert współpracujący z MKiDN
4.	obszar III SRKS <i>Komunikacja społeczna</i>	Dominik Skoczek, Dyrektor Departamentu Własności Intelektualnej i Mediów, MKiDN
5.	obszar IV SRKS <i>Potencjał kulturowy i kreatywny</i>	dr Zina Jarmoszuk, Dyrektor Departamentu Mecenatu Państwa, MKiDN

Następnie odbył się panel dyskusyjny – *Po co nam kapitał społeczny? Czy jesteśmy na niego gotowi? – realizacja Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego*. Moderatorem tej części spotkania była prof. Barbara Fatyga z Zakładu Metod Badania Kultury Uniwersytetu Warszawskiego.

W dyskusji udział wzięli: dr Monika Smoleń, Podsekretarz Stanu w MKiDN prof. Janusz Czapiński z Katedry Psychologii Społecznej Uniwersytetu Warszawskiego, Jakub Wygnański – Stowarzyszenie Klon/Jawor, Krzysztof Więckiewicz – Dyrektor Departamentu Pożytku Publicznego MPIPS, Aleksandra Lisek – Zastępca Dyrektora Departamentu Strategii MEN, Tomasz Schimanek -ekspert współpracujący z MKiDN, dr Zina Jarmoszuk – Dyrektor DMP MKiDN, Dominik Skoczek – Dyrektor DWIM MKiDN oraz Magdalena Kopczyńska-Zych, Zastępca Dyrektora DMP MKiDN.

Dyskusja dotyczyła głównie filozofii podstawowych założeń SRKS, jej użyteczności, treści oraz formy. Następnie odbyła się część konsultacyjna konferencji. Wszystkie uwagi i wnioski o charakterze merytorycznym, które pojawiły się w jej trakcie, zostały uwzględnione i przyjęte do późniejszego rozpatrzenia przez jednostki odpowiedzialne za poszczególne obszary Strategii.

3. Sposób organizacji konsultacji społecznych projektu Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego

Konsultacje, aby stworzyć realną płaszczyznę szeroko dostępnego dialogu, prowadzono z wykorzystaniem możliwie różnorodnych i przyjaznych form komunikacji. Uwagi do dokumentu można było przekazywać w następujący sposób:

- **strona www** – możliwość łatwego i sprawnego zgłaszania przez wszystkich zainteresowanych uwag i komentarzy on-line za pośrednictwem strony internetowej⁴, stworzonej specjalnie na potrzeby konsultacji społecznych SRKS;
- **spotkania** – bezpośredni kontakt i dyskusja podmiotów zainteresowanych kształtem projektowanych rozwiązań z autorami strategii; zorganizowano łącznie pięć spotkań o charakterze konsultacyjnym: konferencję ogólną (*Zaufanie, dobro wspólne, dialog obywatelski- czy jesteśmy na to gotowi?*) z przewidzianą w harmonogramie częścią konsultacyjną oraz cztery spotkania poświęcone poszczególnym obszarom SRKS: I – *Podstawy i kompetencje społeczne*, II – *Współdziałanie i partycypacja społeczna*, III – *Komunikacja społeczna*, IV – *Potencjał kulturowy i kreatywny*;
- **forma tradycyjna** – MKiDN traktowało równie starannie wnioski przesyłane w formie tradycyjnej – formularz zgłaszania uwag udostępniono na stronie internetowej, podmioty zainteresowane mogły przesyłać go za pośrednictwem poczty tradycyjnej bądź faksem.

3.1. Zgłaszanie komentarzy za pośrednictwem strony internetowej – <http://ks.mkidn.gov.pl/>

Funkcjonalność strony internetowej (pozwalającej na zgłaszanie komentarzy on-line przez zarejestrowanych użytkowników) miała umożliwić zapoznanie się z dokumentem i przedstawianie komentarzy w terminach dogodnych dla osób konsultujących, niezależnie od ich miejsca zamieszkania, wybranego trybu i formy zgłaszania uwag. **W okresie konsultacji dokument pobrano 2392 razy** (tekst główny strategii). Diagnozę SRKS (załącznik nr 1) pobrano w tym okresie 1336 razy, a plik przedstawiający zastosowanie instrumentów wdrożeniowych w SRKS (załącznik nr 2) 903 razy.

⁴ <http://ks.mkidn.gov.pl/>

W celu ochrony danych osobowych osób konsultujących strategię on-line przygotowano regulamin określający zasady korzystania z serwisu internetowego <http://ks.mkidn.gov.pl/>, a także przedstawiono zasady polityki prywatności (sposobu gromadzenia, przetwarzania i wykorzystywania informacji o użytkownikach portalu <http://ks.mkidn.gov.pl/> za pośrednictwem której organizator, czyli Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, prowadził konsultacje społeczne dotyczące projektu Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2011-2020).

Regulamin, zasady polityki prywatności oraz formularz rejestracji i zgłaszania komentarzy on-line znajdują się w załączniku nr 5.

Formularz rejestracyjny, dostosowany dla osób indywidualnych i podmiotów prawnych, pozwalał na szybką rejestrację użytkowników:

Konsultacji on-line

b. **konto dla osoby fizycznej** – komentarz będzie traktowany jako opinia użytkownika wprowadzającego daną treść. Po upływie terminu konsultacji społecznych, zgłoszony login zostanie zamieszczony pod komentarzem lub grupą komentarzy. **W sytuacji, gdy użytkownik nie zgadza się na podpisanie imieniem i nazwiskiem przesłanych komentarzy, wprowadzony login (nazwa użytkownika) nie powinien być tożsamy z imieniem i nazwiskiem użytkownika!**

Weryfikacja w formularzu rejestracyjnym polega na obliczeniu i wpisaniu w „okienko” wyniku działania matematycznego, wybranego losowo przez system.

Nazwa użytkownika (login) :

Imię i nazwisko/nazwa osoby prawnej :

E-mail :

Miejscowość :

Typ użytkownika : Osoba prawna osoba fizyczna

Weryfikacja : = Wpisz wynik

Oświadczam, że wyrażam zgodę na przechowywanie i przetwarzanie moich danych osobowych przez MKiDN (zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997r. o ochronie danych osobowych Dz.U. z 2002r. nr 101 poz 926, z późn. Zm)

Oświadczam, że zapoznałem/zapoznałam się z regulaminem korzystania z portalu www.ks.mkidn.gov.pl i akceptuję jego postanowienia.

Oświadczam, że zgadzam się na umieszczenie loginu pod moimi komentarzami po zakończeniu konsultacji

Zgadzam się na otrzymywanie drogą elektroniczną materiałów dotyczących konsultacji społecznymi nad Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego oraz informacji z nią związanych

ZALOGUJ **Zapomniałeś szczegółów?** **ZAPISZ SIĘ**

Kontynuuj **Resetuj**

Uwagi do dokumentu można było przekazywać w dwóch formach – do całego dokumentu lub do poszczególnych części SRKS i jej rozdziałów. Po umieszczeniu komentarza w oknie dialogowym, wystarczyło wprowadzić kod autoryzacji, znajdujący się poniżej, aby przestać swoje uwagi do MKiDN.

O konsultacjach **Jak konsultować** **FAQ** **Polityka prywatności** **Regulamin** **Kontakt**

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego

Komentarz ogólny do Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego

Komentarz

Komentarze ogólne do projektu dokumentu Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2011-2020.

Tytuł:

Komentarz:

Weryfikacja: = Wpisz wynik

Anuluj **Wyczyść** **Podgląd** **Dodaj komentarz**

Przybornik

Aktualności

Informacje podstawowe

Kontakt

Pobierz dokument w PDF

Konsultacji on-line

Po zakończeniu konsultacji wszystkie komentarze nadesłane on-line zostały, wraz z loginem autora, opublikowane w serwisie.

3.2. Cykl czterech spotkań konsultacyjnych, dedykowanych poszczególnym obszarom SRKS

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, we współpracy z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej (resortem wiodącym dla obszaru II SRKS) oraz Ministerstwem Edukacji Narodowej (resortem wiodącym dla obszaru I SRKS) zorganizowało cztery spotkania konsultacyjne, dedykowane poszczególnym obszarom SRKS. Ich celem była pogłębiona debata między autorami SRKS, a środowiskami zainteresowanymi wybranymi kwestiami poruszonymi w dokumencie.

Wszystkie spotkania były bezpłatne i miały charakter otwarty. Warunkiem uczestnictwa było wypełnienie i przesłanie karty zgłoszeniowej dostępnej na stronie internetowej MKiDN. Uwagi i wnioski o charakterze merytorycznym, które pojawiły się w trakcie spotkań konsultacyjnych, zostały uwzględnione i przyjęte do późniejszego rozpatrzenia przez jednostki odpowiedzialne za poszczególne obszary Strategii.

11 maja 2011 r. – spotkanie dedykowane obszarowi III SRKS *Komunikacja społeczna*:

Spotkanie odbyło się w Kinie Kultura przy ul. Krakowskie Przedmieście 21/23 w Warszawie. Liczba zarejestrowanych uczestników wyniosła 20. Resorty odpowiedzialne za wdrażanie poszczególnych części SRKS reprezentowali ich przedstawiciele: Aleksandra Lisek – Zastępca Dyrektora DS MEN, Krzysztof Więckiewicz – Dyrektor DPP MPiPS, Dominik Skoczek – Dyrektor DWIM MKiDN, Magdalena Kopczyńska-Zych – Zastępca Dyrektora DMP MKiDN.

Dominik Skoczek zaprezentował układ priorytetów i kierunków działań obszaru III SRKS, po czym odbyła się dyskusja, w której goście zadawali pytania i zgłaszali uwagi dotyczące III obszaru Strategii. Głos zabierali przedstawiciele następujących instytucji i środowisk: Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego, FilMOTEKA Narodowa, środowisko krytyków filmowych, środowisko twórców i artystów, Fundacja Nowoczesna Polska, Biblioteka Centralna Polskiego Związku Niewidomych, Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. KEN w Warszawie, Urząd Statystyczny w Krakowie i Stowarzyszenie Polskich Artystów Muzyków.

17 maja 2011 r. – spotkanie dedykowane obszarowi I SRKS *Podstawy i kompetencje społeczne*:

Spotkanie miało miejsce w siedzibie MEN przy al. J. Ch. Szucha 25 w Warszawie. Liczba zarejestrowanych uczestników wyniosła 25. Spotkanie otworzyła Pani Lilla Jaroń, Podsekretarz Stanu MEN. W spotkaniu udział wzięli zaproszeni eksperci: prof. Krzysztof Kosęta (Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego), dr Jacek Strzemieczny (Prezes Centrum Edukacji Obywatelskiej) oraz dr Piotr Łysoń (Dyrektor Departamentu Warunków Życia w GUS). Resorty odpowiedzialne za wdrażanie poszczególnych części SRKS reprezentowali ich przedstawiciele: Aleksandra Lisek – Zastępca Dyrektora DS MEN, Magdalena Kopczyńska-Zych – Zastępca Dyrektora DMP MKiDN.

Celem spotkania była pogłębiona debata między autorami I obszaru SRKS oraz ekspertami, wspomagającymi merytorycznie proces tworzenia strategii, a środowiskami związanymi z zagadnieniami dotyczącymi tego obszaru. W toku dyskusji uwagi do SRKS zgłoszili reprezentanci następujących instytucji: Fundacja Centrum Edukacji, Fundacja Civis Polonus, Stowarzyszenie Rodzice w Edukacji, Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym i Stowarzyszenie „Przyjazna Szkoła”.

19 maja 2011 r. – spotkanie dedykowane obszarowi IV SRKS *Potencjał kulturowy i kreatywny*:

Trzecie spotkanie konsultacyjne zorganizowano w Kinie Kultura przy ul. Krakowskie Przedmieście 21/23 w Warszawie. Wzięły w nim udział 43 osoby. Zina Jarmoszuk (Dyrektor DMP MKiDN) zaprezentowała najważniejsze elementy obszaru IV SRKS. W panelu uczestniczyli: Hanna Wróblewska – Dyrektor Narodowej Galerii Sztuki Zachęta, Joanna Orlik – Dyrektor Małopolskiego Instytutu Kultury, Wiktor Jędrzejec – Dyrektor Departamentu Szkolnictwa Artystycznego i Edukacji Kulturowej MKiDN, Dariusz Jankowski – Dyrektor Departamentu Ochrony Zabytków MKiDN, Piotr Majewski – Dyrektor Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów, Jacek Nowiński – Dyrektor Biblioteki Elbląskiej, Piotr Marciszuk – Prezes Polskiej Izby Książek, Karolina Lewandowska – Prezes Fundacji Archeologia Fotografii, Agnieszka Kozik – DMP MKiDN oraz Przemysław Zieliński – DMP MKiDN. Resorty odpowiedzialne za wdrażanie poszczególnych części SRKS reprezentowali ich przedstawiciele: Pan Maciej Lasota, DS MEN oraz Pan Kamil Bobek, DPP MPiPS.

Podczas spotkania komentarze do projektu Strategii wygłosili przedstawiciele licznych instytucji zainteresowanych rozwiązaniami proponowanymi przez autorów SRKS. Były to m.in.: Narodowa Galeria Sztuki Zachęta, Muzeum Sztuki Nowoczesnej, Polska Izba Książek, Muzeum Pałac w Wilanowie, Towarzystwo Opieki nad Zabytkami, Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów, Fundacja Archeologii Fotografii, Fundacja Nowe Media, Małopolski Instytut Kultury, Narodowe Centrum Kultury, Biblioteka Elbląska, Główny Urząd Statystyczny i Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego.

20 maja 2011 r. – spotkanie dedykowane obszarowi II SRKS *Współdziałanie i partycypacja społeczna*:

Ostatnie ze spotkań konsultacyjnych zorganizowano w Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” przy ul. Limanowskiego 23 w Warszawie. Wzięło w nim udział 45 osób, w tym przedstawiciele administracji rządowej, jednostek samorządu terytorialnego, partnerów społecznych (także Komisji Trójstronnej) oraz organizacji pozarządowych.

Spotkanie prowadzili Krzysztof Więckiewicz, Dyrektor DPP MPiPS oraz Magdalena Kopczyńska-Zych, Zastępca Dyrektora DMP MKiDN. Tomasz Schimanek, ekspert współpracujący z MKiDN przedstawił kluczowe kwestie z obszaru II SRKS. Na spotkaniu obecni byli także: Aleksandra Lisek, Zastępca Dyrektora DS MEN, Patrycja Artymowska z Departamentu Koordynacji Polityki Strukturalnej MRR oraz Agata Oklińska, Zastępca Dyrektora Departamentu Dialogu i Partnerstwa Społecznego MPiPS.

W dyskusji uwagi do SRKS zgłosiły następujące instytucje: Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych, PKPP Lewiatan, Ostródzkie Stowarzyszenie Kulturowe „Sasina”, Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej, Akademia Rozwoju Filantropii, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Związek Rzemiosła Polskiego, Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT, Stowarzyszenie Rozwoju Edukacji Kulturalnej i Sztuki „Artbale”, Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Rada Organizacji Pozarządowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz Związek Harcerstwa Polskiego.

3.3. Prezentacja Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego podczas spotkania Zespołu ds. Krajowych Dokumentów Strategicznych przy Konwencie Marszałków Województw RP

Spotkanie zespołu odbyło się w dniach 28-29 kwietnia 2011 r. w Pomlewie koło Gdańska. Zgodnie z przyjętym programem spotkania zaprezentowano na nim projekty pięciu rządowych strategii zintegrowanych: Strategii Sprawne Państwo, Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wsi i Rolnictwa, Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki, Strategii Rozwoju Transportu oraz Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego.

Projekty dokumentów były prezentowane przez przedstawicieli resortów odpowiedzialnych za ich przygotowanie. Następnie omówiono recenzję dokumentów, przygotowaną przez członków Zespołu ds. Krajowych Dokumentów Strategicznych przy Konwencie Marszałków Województw RP. Uwagi i komentarze stanowiły podstawę do dyskusji na temat założeń dokumentów, przyjętej logiki działania oraz projektowanego zakresu interwencji.

Uwagi wiążące do projektu strategii zostały przedstawione pisemnie, jako stanowisko Konwentu Marszałków Województw RP w procesie konsultacji społecznych projektu SRKS.

3.4. Przedstawianie uwag w formie tradycyjnej

MKiDN przyjmowało również komentarze nadsyłane w formie tradycyjnej. Formularz zgłaszania uwag udostępniono na stronie internetowej. Podmioty, pragnące uczestniczyć w konsultacjach za pośrednictwem tego kanału komunikacyjnego, mogły przesyłać wypełniony formularz pocztą tradycyjną bądź faksem.

W ramach konsultacji społecznych w MKiDN, w celu lepszej operacjonalizacji nadesłanych wniosków, przygotowano formularz dla przesyłania uwag do projektu strategii. Formularz, odzwierciedlający układ formalny dokumentu (zgodnie ze spisem treści),

został zamieszczony na stronie internetowej dedykowanej konsultacjom społecznym SRKS (kopia formularza została zamieszczona w załączniku nr 5).

W procesie analizy komentarzy do projektu SRKS uwzględniono również te stanowiska, sporządzone w formie pisemnej, które przekazano bez wykorzystania formularza dla konsultacji. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, mając na uwadze jak najlepsze odzwierciedlenie wszystkich stanowisk w procesie konsultacji, uwzględniono również komentarze nadesłane po upływie terminu konsultacji społecznych projektu SRKS.

IV. ORGANIZACJA PROCESU ANALIZY WNIOSKÓW Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH PROJEKTU SRKS

1. Analiza wniosków i rekomendacji zgłoszonych do projektu strategii

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego jest koordynatorem prac nad Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego, która jest międzyresortowym dokumentem planistycznym, przygotowywanym we współpracy z innymi resortami oraz partnerami społecznymi.

Zgodnie z tak określonym statusem dokumentu, prace związane z przygotowaniem strategii (na wszystkich jej etapach), prezentacja materiału w procesie konsultacji społecznych, a także analiza zgłoszonych uwag i rekomendacji, odbywały się w ramach prac międzyresortowych, tj. przy szczególnym zaangażowaniu i współpracy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministerstwa Edukacji Narodowej.

W działania zostali aktywnie włączeni również liderzy merytoryczni poszczególnych części SRKS, tj. Pan Tomasz Schimanek (lider merytoryczny dla obszaru II SRKS), Pan Dominik Skoczek (lider merytoryczny dla obszaru III SRKS) i Pani Zina Jarmoszuk (lider merytoryczny dla obszaru IV SRKS).

1.1. Prace międzyresortowego zespołu ds. analizy wniosków i rekomendacji zgłoszonych do projektu strategii

Zespół ds. analizy wniosków i rekomendacji zgłoszonych do projektu rządowej Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego działał w oparciu o pisemne ustalenia między Ministrem KiDN, Minister PiPS oraz Minister EN. Inaugurację prac, w dniu 3 czerwca 2011 r., stanowiło przekazanie do MPiPS oraz MEN kopii wszystkich stanowisk nadesłanych do MKiDN, lub zgłoszonych on-line, w toku konsultacji społecznych h.

Następnie odbyły się spotkania zespołu (w dniach 8, 10 i 14 czerwca 2011 r.), mające na celu:

- analizę nadesłanych uwag, wraz z ich podziałem tematycznym do dalszego opracowania, zgodnie z kompetencjami poszczególnych członków zespołu
- ustalenie rytmu prac (z uwzględnieniem ustawowego terminu przekazania raportu z konsultacji społecznych SRKS do KPRM) i zakresu odpowiedzialności poszczególnych osób.

1.2. System analizy wniosków nadesłanych w procesie konsultacji społecznych

Uzgodniono, że analiza nadesłanych uwag oraz przygotowanie uzasadnień do nich będą przebiegały w oparciu o tabelaryczne zestawienie, utworzone poprzez wybór kluczowych sformułowań i stwierdzeń zawartych w nadesłanych stanowiskach i komentarzach do projektu SRKS.

Przyjęto cztery poziomy klasyfikacji nadesłanych uwag:

- 1) **uwaga zaakceptowana** (zostanie włączona do SRKS),
- 2) **uwaga zaakceptowana** (znajduje się w SRKS, bądź innym dokumencie strategicznym),
- 3) **uwaga odrzucona** (wśród uwag odrzuconych znajdują się również wnioski niezrozumiałe, dla których określenie istoty zgłaszanej uwagi nie było możliwe),
- 4) **uwaga zaakceptowana częściowo** (w przypadku uwzględnienia części komentarza).

Dla każdego z czterech poziomów klasyfikacji wniosków przygotowane zostały uzasadnienia, wskazujące na merytoryczne powody przyjęcia lub odrzucenia uwagi. Przy wybranych uwagach pojawia się termin uwaga zaakceptowana częściowo. Roz-

różnienie pojawia się w sytuacji, gdy istota wniosku została uwzględniona, z pewną korektą wynikającą z uwag autorów strategii lub komentarzy zgłaszanych przez inne podmioty w toku konsultacji społecznych SRKS.

Uwagi zostały podzielone na pięć zbiorów merytorycznych. Cztery z nich odpowiadają obszarom tematycznym strategii i jej diagnozy:

- postawy i kompetencje społeczne,
- współdziałanie i partycypacja społeczna,
- komunikacja społeczna,
- kultura i kreatywność.

Zbiór piąty obejmował pozostałe uwagi, w tym przede wszystkim odnoszące się do wprowadzenia do strategii, definicji zastosowanych na potrzeby SRKS, systemu realizacji i finansowania strategii oraz systemu wskaźników dla SRKS.

1.3. Wybór słów kluczowych (tagów), definiujących istotę zgłaszanych wniosków

W celu umożliwienia syntetycznej prezentacji najważniejszych zagadnień poruszanych w procesie konsultacji społecznych projektu SRKS stworzono system słów kluczowych – określanych również w raporcie hasłem *TAGI* – celowo zapożyczonym z terminologii wykorzystywanej przy budowie stron internetowych (dla ułatwienia użytkownikom nawigacji po zawartości strony).

W znaczeniu wykorzystywanym w raporcie tagi są tematycznymi znacznikami, które mają ułatwić czytelnikowi raportu poruszanie się w tabelach. W możliwie zwięzły i precyzyjny sposób informują one, czego dotyczył dany wniosek zgłoszony w ramach konsultacji społecznych SRKS. Wykaz tagów stworzono w oparciu o zakres przedmiotowy strategii oraz na podstawie analizy napływających komentarzy. W sytuacji gdy tag (zdefiniowany w oparciu o zakres SRKS) nie został przyporządkowany żadnemu z wniosków, oznacza to, że dany wątek nie uzyskał żadnego komentarza ze strony podmiotów biorących udział w konsultacjach.

Wprowadzony do raportu system tagów buduje strukturę tematyczną (patrz: mapy tagów, załącznik nr 2), która porządkuje zgromadzony materiał w taki sposób, aby umożliwić sprawne przeszukiwanie uwag. Jednocześnie tagi wskazują, które zagadnienia okazały się dla uczestników konsultacji społecznych najważniejsze, a którym poświęcono mniej uwagi.

Na potrzeby raportu skonstruowano dwie mapy tagów. Tagi treściowe (patrz: mapa tagów treściowych) służyły oznaczaniu wniosków merytorycznych, natomiast tagi operacyjne (patrz: mapa tagów operacyjnych) przypisywano wnioskom o charakterze formalnym lub dotyczącym kwestii związanych z operacjonalizacją SRKS (system wdrażania, finansowania, realizacji itp.).

W tabelach znajdują się trzy kolumny poświęcone tagom: tag główny, subtag i tag pomocniczy. Tagi główne wskazują, czego dany wniosek dotyczył na wyższym poziomie ogólności (kwintesencja zgłaszanej uwagi). Na mapach tagów znajdują się one na pierwszym poziomie rozgałęzienia. Wyróżniono je pogrubieniem. Subtagi doprecyzowują informację o zakresie tematycznym wniosku. Na mapach umieszczono je na drugim poziomie rozgałęzienia. Zbiór subtagów danego tagu głównego definiuje jego treść. Tag pomocniczy służy podkreśleniu wielowątkowości danego wniosku, wskazując na szerszy aspekt niż jedynie w odniesieniu do uwagi zasadniczej, która została w nim zawarta.

Wyróżniono następujące tagi treściowe:

- edukacja, partycypacja, instytucje, tożsamość, przedsiębiorczość, integracja społeczna, legislacja, infrastruktura, twórczość, dziedzictwo, media, ekonomia społeczna.

Wyróżniono następujące tagi operacyjne:

- metodologia SRKS, system zarządzania SRKS, teorie kapitału społecznego, finansowanie, ewaluacja SRKS, redakcyjne.

Zaletą zastosowanego przyporządkowania jest szersza możliwość analizy uzasadnień dla nadesłanych komentarzy. Ułożenie nadesłanych uwag, zgodnie z ich wątkami treściowymi, pozwala poznać uzasadnienia autorów SRKS dla grup wniosków o podobnej tematyce. Pozwala także zaobserwować zróżnicowane stanowiska poszczególnych grup uczestników konsultacji projektu strategii, w odniesieniu do tych samych zapisów SRKS.

1.4. Spotkanie eksperckie poświęcone systemowi wskaźników do SRKS

System wskaźników do Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego był jednym z częściej podejmowanych zagadnień podczas konsultacji społecznych. Z tego względu, po zakończeniu konsultacji społecznych zostało zorganizowane w MKiDN spotkanie eksperckie dedykowane tej kwestii. Celem spotkania było jak najlepsze zapoznanie się ze stanowiskami osób zgłaszającymi zastrzeżenia do zaproponowanego systemu wskaźników, a także możliwie pogłębione omówienie zalet i wad zaproponowanych rozwiązań.

Spotkanie odbyło się 3 czerwca 2011 r. Uczestniczyli w nim: prof. Mirosława Grabowska (Dyrektor CBOS), dyr. Janusz Durlik (CBOS), Jakub Wojnarowski (FNP, Zespół Doradców Strategicznych Premiera), Jakub Wygnański (Klon/Jawor), Jan Herbst (Klon/Jawor), Agata Wiśniewska-Górczewska (OFOP), Łukasz Domagała (organizacja członkowska OFOP), Tomasz Schimanek (lider merytoryczny obszaru II SRKS, Akademia Rozwoju Filantropii) Martyna Woropińska (FRSI), dyr. Piotr Łysoń (GUS), Karolina Goś-Wójcicka (GUS), Tomasz Sekuła (WUS, Kraków), dyr. Krzysztof Więckiewicz (MPiPS), Kamil Bobek (MPiPS), Aleksandra Lisek (MEN), Ewa Nowacka (MRR), Sabina Kasoń (MRR), Mateusz Wróbel (MRR), Przemysław Zieliński (MKiDN). Spotkanie prowadziła Magdalena Kopczyńska-Zych, Zastępca Dyrektora DMP MKiDN.

Posiedzenie miało charakter roboczy. Po krótkim wprowadzeniu oraz określeniu możliwego zakresu zmian, rozpoczęła się dyskusja, w której zaproszeni eksperci odnosili się do przedstawionej propozycji systemu wskaźników do SRKS. Wszystkie osoby, zabierające głos w dyskusji, zwracały uwagę na konieczność weryfikacji systemu i wprowadzenia przeróżnych zmian. Wyodrębniono pięć grup problemów:

- **adekwatność wskaźników**, a zarazem korespondencja pomiędzy nazwami celów operacyjnych a ich zawartością;
- **zasięg wskaźników** – omawiano procesy mogące wpływać na wartości proponowanych wskaźników. Wskazano problem współwystępowania procesów kluczowych w różnych strategiach zintegrowanych, oddziałujących na jeden wskaźnik;
- **jakość i liczba wskaźników oraz system zbierania danych** – zwracano uwagę, że zbyt mała liczba wskaźników utrudni określenie zmian trendów badanych procesów,
- **system wskaźników w strategii** – zastanawiano się, czy można podjąć próbę modyfikowania zaproponowanych w strategii wskaźników, czy lepiej opracować system alternatywny.

Uzgodniono, że eksperci zaproponują inne wskaźniki dla SRKS, wpisując je do istniejącego schematu – w tzw. tabelę opisu wskaźnika, aby można było porównywać je, uwzględniając wszelkie atrybuty. Nadsyłane propozycje miały odnosić się do konkretnego obszaru strategii z uwzględnieniem informacji czy jest to propozycja wskaźnika kluczowego, czy pomocniczego, oraz czy ma zastąpić istniejący wskaźnik, czy jedynie rozszerzać pole interpretacji. W oparciu o nadesłane propozycje, zaproponowano nowy system wskaźników dla SRKS.

2. Tryb przygotowania raportu z konsultacji społecznych projektu Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego

Raport przygotowano na podstawie: konsultacji prowadzonych od 8 kwietnia 2011 r. do 31 maja 2011 r., ustaleń przyjętych podczas spotkania eksperckiego nt. wniosków dla SRKS, prac międzyresortowego zespołu ds. analizy wniosków i rekomendacji zgłoszonych do projektu strategii, analizy uwag zawartych w tabelach.

Przeprowadzono następujący podział formalny analizowanych uwag i komentarzy:

- **obszar I SRKS, Postawy i kompetencje społeczne** – kompetencja Ministerstwa Edukacji Narodowej;
- **obszar II SRKS, Współdziałanie i partycypacja społeczna** – kompetencja Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej,
- **obszar III SRKS, Komunikacja społeczna** – kompetencja Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego;
- **obszar IV SRKS, Kultura i kreatywność** – kompetencja Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego;
- **uwagi zaliczone do kategorii ogólnej** – wszystkie resorty w zależności od kompetencji i zakresu merytorycznego wniosku.

Wyodrębniono 533 komentarze jednostkowe do projektu SRKS. Szczegółowe odniesienia znajdują się w tabelach w załączniku nr 1.

V. UCZESTNICY KONSULTACJI SPOŁECZNYCH PROJEKTU SRKS

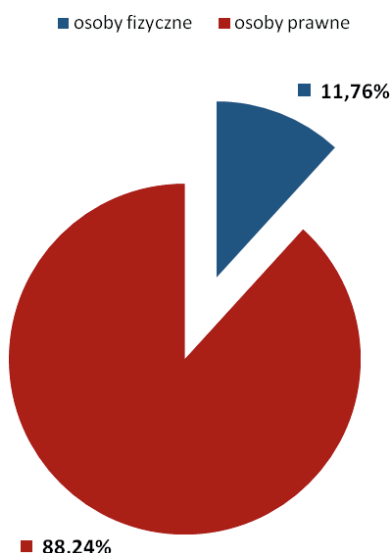
Statystyki prowadzone na potrzeby raportu pozwalają przedstawić dane o uczestnikach konsultacji, z uwzględnieniem podziału na formę prawną oraz podział terytorialny. Łącznie w konsultacjach społecznych SRKS czynny udział wzięło 360 podmiotów, osób fizycznych i prawnych:

- w spotkaniach konsultacyjnych wzięły udział łącznie 272 osoby, w tym 139 osób podczas konferencji w dniu 10 maja 2011 r.;
- w serwisie <http://ks.mkidn.gov.pl/> zarejestrowało się 54 użytkowników: 24 osoby prawne oraz 30 osób fizycznych, spośród nich 21 użytkowników przekazało komentarze on-line do dokumentu strategii (7 osób fizycznych i 14 osób prawnych);
- 34 podmioty wzięły udział w konsultacjach z wykorzystaniem formy tradycyjnej, tzn. przesyłając uwagi w formie pisemnej do MKiDN.

Część podmiotów wykorzystywała wszystkie formy konsultacji projektu strategii, uczestnicząc w spotkaniach konsultacyjnych, nadsyłając stanowiska za pośrednictwem strony internetowej, a także formułując wnioski pisemne (nadsyłane w formie tradycyjnej). Niemniej taka sytuacja dotyczyła stosunkowo niewielkiej grupy podmiotów uczestniczących w konsultacjach, nie wpływając w sposób istotny na prezentowane poniżej dane liczbowe i opracowania.

1. Status i forma prawna podmiotów uczestniczących w konsultacjach

W konsultacjach społecznych, w zdecydowanej większości uczestniczyły osoby prawne (ponad 88% ogółu uczestników), wśród których największą grupę (42%) stanowią organizacje pozarządowe, a drugą co do wielkości instytucje kultury (21%). Dominacja tych podmiotów wynika z klasyfikacji przyjętej na potrzeby raportu – tzn. głosy osób indywidualnych, uczestniczących w spotkaniach z ramienia konkretnych organizacji, środowisk, podmiotów lub instytucji, które wskazywały na dany podmiot w swoim wystąpieniu, były traktowane, jako głos reprezentujący dane środowisko i tym samym klasyfikowane, jako stanowisko osoby prawnej.

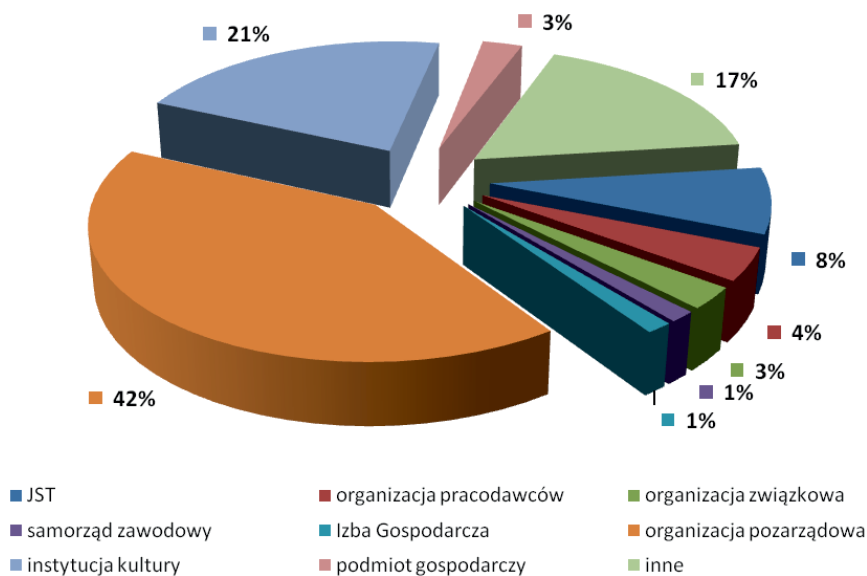
Wykres 3. Uczestnicy konsultacji społecznych SRKS (osoby fizyczne i prawne)

W konsultacjach społecznych projektu SRKS formalnie nie zgłaszały stanowisk jednostki badawcze i naukowe. Autorzy strategii zakładają jednak, iż osoby ze środowisk naukowych uczestniczyły w konsultacjach, a swoje uwagi przedstawiły za pośrednictwem organizacji pozarządowych, JST, instytucji kultury i innych.

Informacja o konsultacjach społecznych została przekazana do ministerstw i urzędów centralnych, które mają również możliwość zgłaszania uwag do projektu SRKS na etapie uzgodnień międzyresortowych, zaplanowanych na lipiec 2011 r.

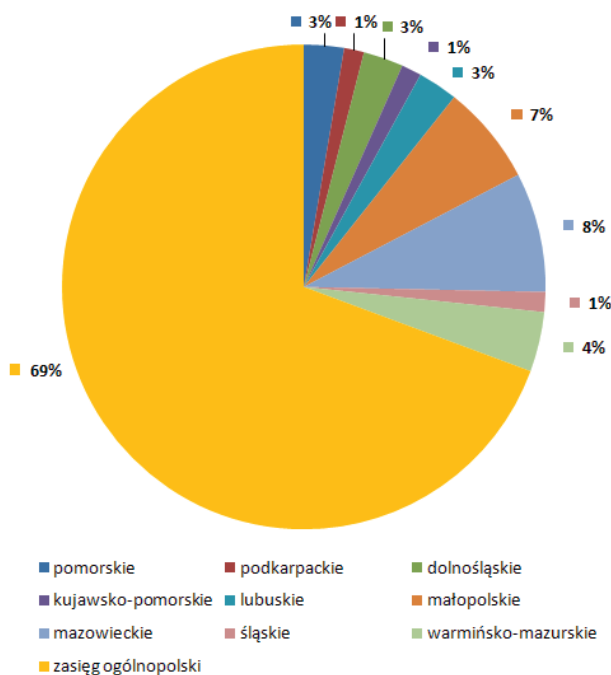
Opisywaną strukturę przedstawiają wykresy nr 3 i nr 4.

Wykres 4. Uczestnicy konsultacji projektu SRKS (osoby prawne w podziale za względu na formę prawną)

2. Podmioty uczestniczące w konsultacjach społecznych – podział geograficzny

W strukturze podmiotów uczestniczących w konsultacjach społecznych SRKS dominują podmioty o zasięgu ogólnopolskim. Dobrze są reprezentowane również województwa mazowieckie i małopolskie (także, za pośrednictwem uwag nadesłanych przez JST).

Wykres 5. Uczestnicy konsultacji SRKS (osoby prawne w podziale geograficznym)

Silna reprezentacja podmiotów działających w skali ponadregionalnej znajduje uzasadnienie w charakterze konsultowanego dokumentu, który jest strategią rządową. Należy również zaznaczyć, że część podmiotów (jak Narodowy Instytut Dziedzictwa) posiada zarówno oddział centralny, jak i struktury terytorialne zlokalizowane w 16 województwach. W takim przypadku zasięg działania podmiotu również był klasyfikowany jako zasięg ogólnopolski.

Strukturę podmiotów, w podziale geograficznym przedstawia wykres 5.

VI. PODSUMOWANIE UWAG I KOMENTARZY ZGŁOSZONYCH W KONSULTACJACH SPOŁECZNYCH PROJEKTU SRKS

W procesie konsultacji społecznych sformułowano szereg uwag do projektu *Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego* w Polsce na lata 2011-2020. Część z nich autorzy strategii uznali za zasadne i wymagające uwzględnienia, część odnosiła się do zagadnień już uwzględnionych w dokumencie przekazanym do zaopiniowania, natomiast część nadesłanych komentarzy nie została uwzględniona.

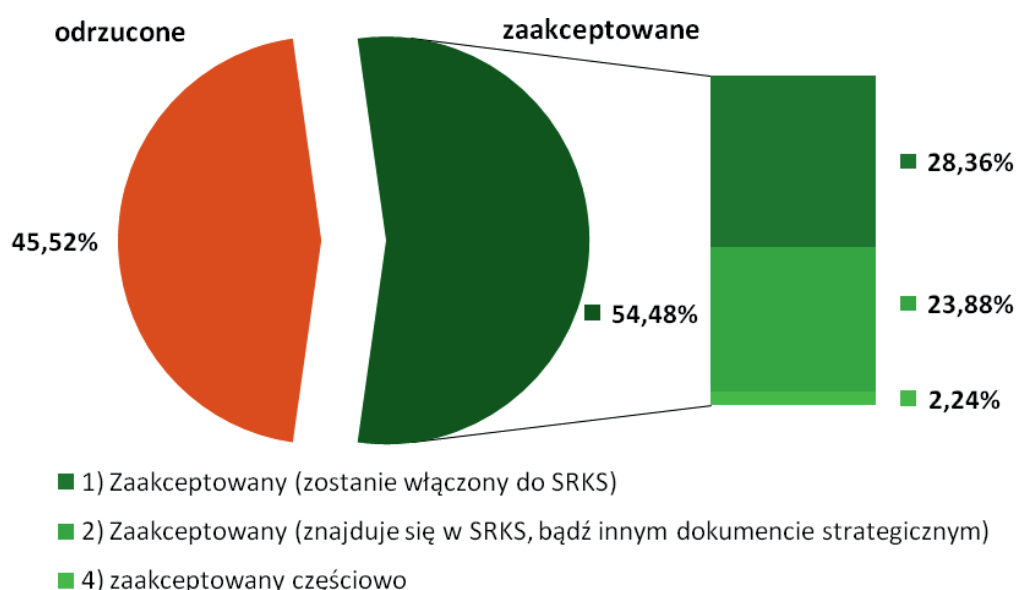
Przyczyną odrzucenia części uwag, na przykład związanych z hierarchizacją zadań w SRKS, było odmienne założenie przyjęte w strukturze i porządku konsultowanego materiału – w którym kolejność wskazywanych zadań, czy stosując porządek SRKS – kolejność obszarów tematycznych, priorytetów i kierunków działania, nie odzwierciedlała zamierzonej hierarchii na danym poziomie dokumentu, a jedynie porządek logiczny. Oznacza to, że wszystkie obszary SRKS są równie ważne, podobnie priorytety w obrębie danego obszaru uznaje się za tak samo istotne i konsekwentnie ta logika jest stosowana do kierunków działania uwzględnionych w danym priorytecie.

Hierarchizacja zadań, w tym określenie kolejności i czasu ich realizacji, będą projektowane na etapie Planu działania do SRKS.

Niektóre nieprzyjęte uwagi klasyfikowano jako zbyt szczegółowe, zawężające brzmienie danego zadania czy kierunku działania – mimo, iż z perspektywy podmiotu zgłaszającego uwagę, komentarz pozwalał na lepsze doprecyzowanie charakteru planowanej interwencji.

1. Informacja o statusie wniosków zgłoszonych do projektu SRKS

Ogółem na 533 wnioski do projektu SRKS (wyodrębnione na podstawie uwag przekazywanych za pośrednictwem wszystkich kanałów komunikacji) **w dalszych pracach uwzględniono blisko 55% uwag, a odrzucono niewiele ponad 45% wniosków.** Strukturę zaopiniowanych komentarzy do strategii przedstawia wykres nr 6.

Wykres 6. Status wniosków, zgłoszonych do projektu SRKS w konsultacjach społecznych, ogółem

Przedstawiona na wykresie legenda przedstawia rozwinięcie statusu uwag cząstkowych, sumujących się do 54,48% wniosków zaakceptowanych w procesie analizy uwag zgłaszanych do projektu SRKS.

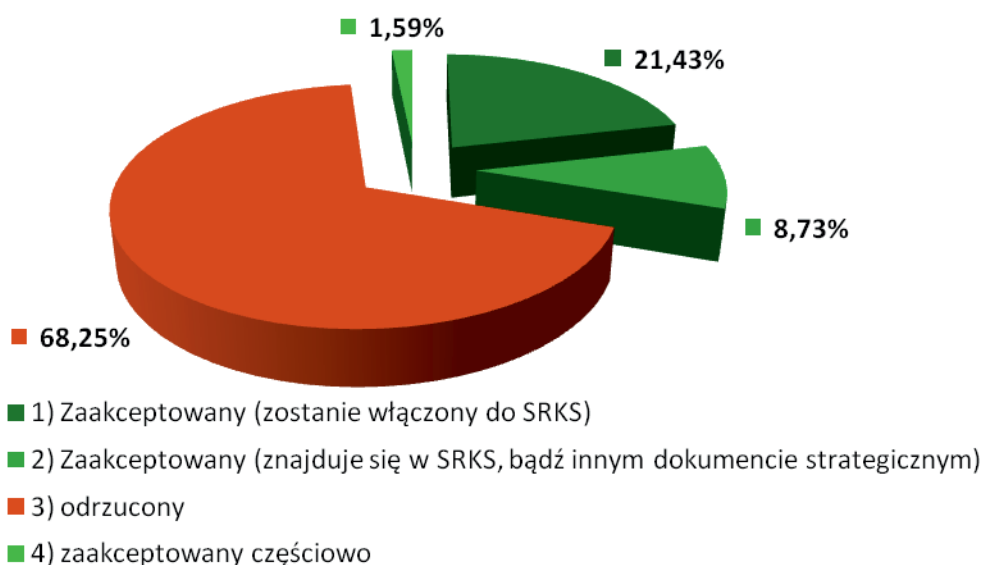
Zaklasyfikowanie stosunkowo dużej liczby wniosków jako odrzucone, wynika z dużej szczegółowości uwag zgłaszanych w procesie konsultacji społecznych. Zastrzeżenie odnosi się przede wszystkim do postulatów dotyczących wpisania do SRKS propozycji konkretnych programów lub projektów przyczyniających się do realizacji celów strategii, skierowanych nawet nie do jednej grupy odbiorców działań SRKS, ale jednego typu odbiorców w obrębie danej grupy. Liczne odrzucone uwagi dotyczyły również wprowadzenia hierarchizacji zadań w SRKS.

Autorzy dokumentu przyjęli jednolite rozwiązanie, w którym powyższe kwestie będą regulowane na poziomie Planu działania do SRKS, a przede wszystkim w ramach szczegółowych zapisów Programów Operacyjnych i Programów Rozwoju, za pośrednictwem których strategia będzie wdrażana.

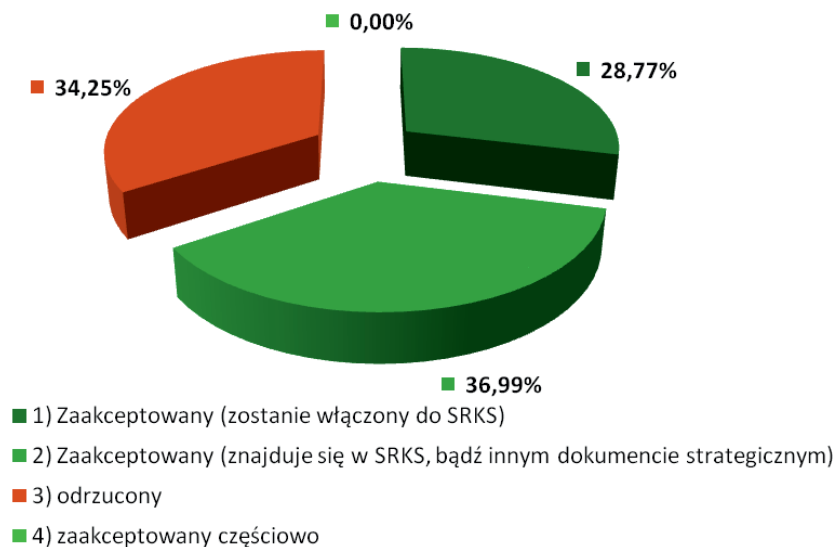
1.1. Rozkład wniosków, z uwzględnieniem podziału na cztery obszary merytoryczne działań SRKS

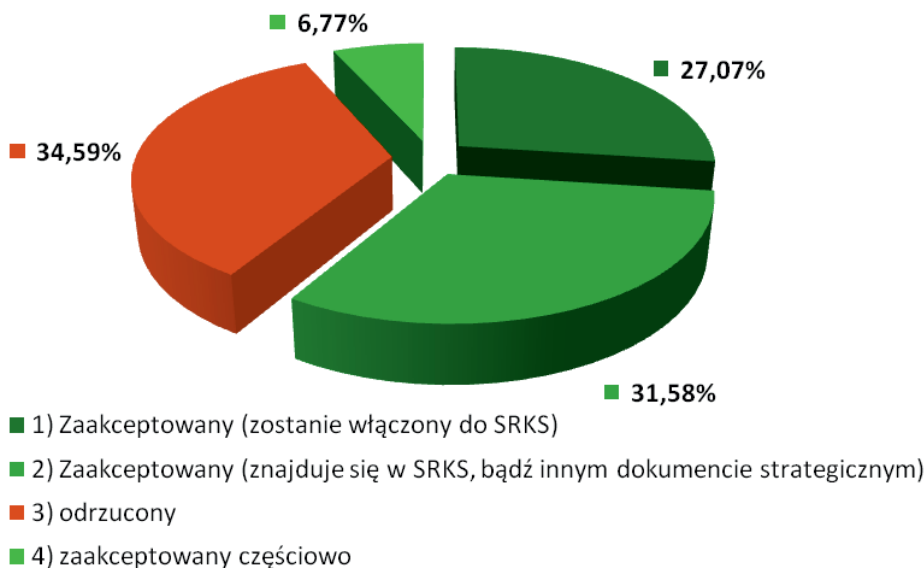
Wykres 7. Status wniosków złożonych do I obszaru SRKS

Wykres 8. Status wniosków złożonych do II obszaru SRKS

Wykres 9. Status wniosków złożonych do III obszaru SRKS

Wykres 10. Status wniosków złożonych do IV obszaru SRKS

Szczegółowy wykaz nadesłanych uwag, wraz z uzasadnieniem statusu komentarza (wniosek przyjęty / wniosek odrzucony) znajduje się w załączniku nr 1. Uwagi zostały przedstawione w układzie tabelarycznym.

2. Struktura wniosków, z uwzględnieniem podziału na słowa kluczowe (tagi)

Ponad 44% ogółu uwag i komentarzy do projektu SRKS dotyczyło kwestii operacyjnych, związanych z pragmatyką jej wdrażania. Przede wszystkim postulowano rozszerzenie listy priorytetów i kierunków działań do strategii, wskazywano potrzebę uzupełnienia danych prezentowanych w diagnozie dla SRKS, a także załączenia słownika terminów wykorzystywanych w dokumencie.

Blisko 56% zgłaszanych wniosków odnosiło się do kwestii merytorycznych projektu SRKS. Przede wszystkim podejmowano zagadnienia związane z partycypacją społeczną, instytucjami kultury oraz edukacją obywatelską, kulturalną i medialną (z włączeniem edukacji cyfrowej).

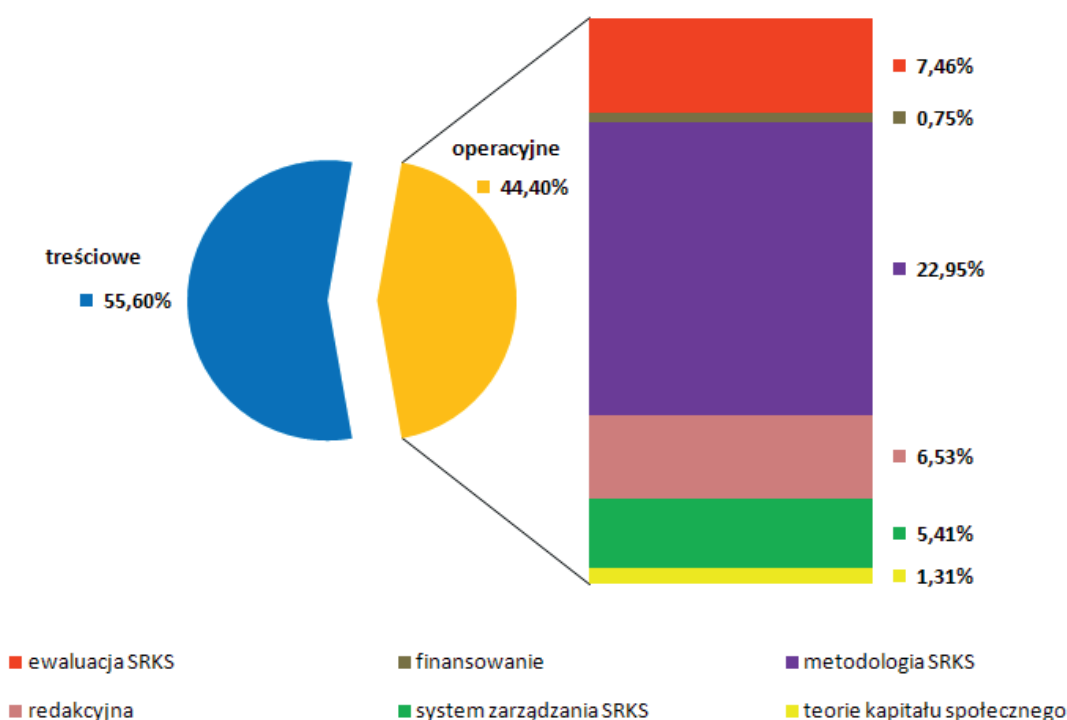
2.1. Struktura wniosków o charakterze operacyjnym (tagi operacyjne)

Zasadnicza część komentarzy (blisko 23%) dotyczyła metodologii projektu SRKS. Postulowano wprowadzenie hierarchizacji zadań, wskazywano na konieczne uzupełnienia w diagnozie dokumentu, a także wnioskowano o umieszczenie słownika zastosowanych terminów. Stosunkowo duża liczba komentarzy dotyczyła rozszerzenia listy priorytetów i kierunków działań w SRKS.

Istotnym wątkiem zgłaszanych uwag, choć dalece mniej reprezentowanym liczebnie (blisko 7% ogółu uwag) była kwestia ewaluacji strategii, na etapie jej wdrażania. W tym zakresie podnoszono przede wszystkim konieczność modyfikacji systemu wskaźników dla SRKS.

Na uwagę zasługują również postulaty odnoszące się do kwestii poprawy redakcji dokumentu (6,5% ogółu komentarzy), usunięcia niepotrzebnych powtórzeń lub zdań wielowątkowych, utrudniających lekturę strategii.

Szczegółowy rozkład poruszanych zagadnień operacyjnych przedstawia wykres nr 11.

Wykres 11. Kwestie szczegółowe poruszane w ramach tagów operacyjnych SRKS

2.2. Struktura wniosków o charakterze treściowym (tagi treściowe)

Istotnym wątkiem, wśród podejmowanych zagadnień odnoszących się do zakresu merytorycznego strategii, były kwestie związane z partycypacją społeczną. Za szczególnie ważne uznano uwzględnienie w SRKS roli dialogu społecznego i jego relacji z dialogiem obywatelskim (około 14% ogółu wniosków). Kolejny, często podnoszony wątek (blisko 9% zgłoszonych uwag), stanowiły kwestie dotyczące instytucji kultury, zasad ich funkcjonowania i finansowania oraz zagadnień wspierania współpracy między instytucjami, a podmiotami różnych sektorów.

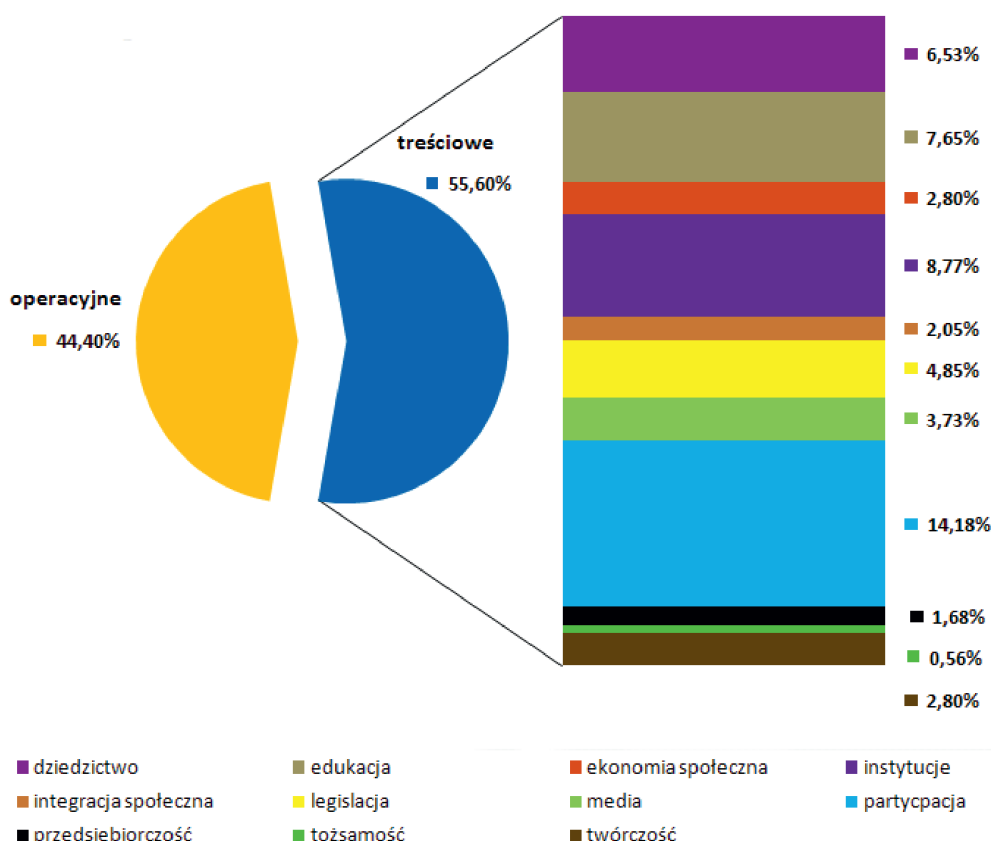
Stosunkowo duża reprezentacja wniosków, w odniesieniu do jednej kategorii odbiorców działań SRKS, jest pochodną struktury osób prawnych uczestniczących w konsultacjach społecznych dokumentu, wśród których instytucje kultury stanowiły drugą co do wielkości (po NGO), najaktywniejszą grupę respondentów. Ten fakt oraz uwagi zgłaszane przez JST, wpływają na wysoką

pozycję komentarzy odnoszących się do problematyki ujęcia w SRKS kwestii ochrony zabytków w Polsce i szerzej ochrony dziedzictwa kulturowego – w tym digitalizacji zasobów kultury (blisko 6,5% ogółu wniosków).

Kwestie związane z edukacją (w tym edukacją kulturalną, obywatelską, medialną i cyfrową, a nawet sportową i na rzecz zrównoważonego rozwoju) były poruszane przez wszystkie kategorie podmiotów uczestniczących w konsultacjach społecznych projektu SRKS. Liczba uwag, zgłoszonych w tej kategorii tematycznej, stanowiła niemal 8% ogółu nadesłanych wniosków i komentarzy. Co ważne, uwagi dotyczące edukacji nie odnosiły się jedynie do obszaru I SRKS, w którym bezpośrednio zostały zawarte działania odnoszące się do kształtowania postaw i kompetencji.

Szczegółowy rozkład poruszanych zagadnień treściowych przedstawia wykres nr 12.

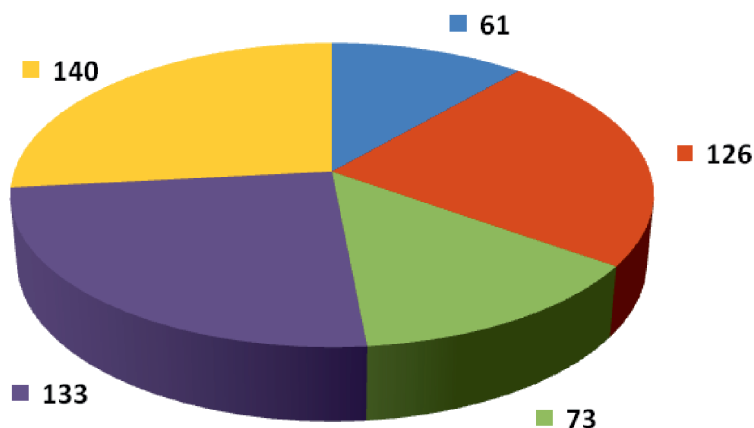

Wykres 12. Kwestie szczegółowe poruszane w ramach tagów treściowych dla SRKS

3. Informacja o podziale wniosków, z uwzględnieniem struktury formalnej SRKS

Analiza uwag i komentarzy, zgłoszonych do projektu SRKS, uwzględniała również podział formalny 533 zgłoszonych wniosków – odnoszący się do struktury dokumentu. Najwięcej wniosków, w odniesieniu do czterech obszarów tematycznych SRKS, nadesłano dla obszaru IV SRKS (133 uwagi), a najmniej do obszaru I SRKS (61 uwagi). Zachowana została jednak równowaga liczby komentarzy między poszczególnymi częściami tematycznymi strategii. Uwagi do pozostałych rozdziałów dokumentu (a więc do wprowadzenia, założeń do strategii, wyzwań rozwojowych oraz systemu realizacji, wskaźników i finansowania SRKS) stanowiły łącznie około 26% ogółu wniosków, tj. zgłoszono w tym zakresie 140 uwag.

Szczegółowe omówienie wniosków, nadesłanych w poszczególnych obszarach, znajduje się poniżej. Syntetyczne zestawienie przedstawia wykres nr 13.

- Obszar I - Postawy i kompetencje społeczne
- Obszar II - Współdziałanie i partycypacja społeczna
- Obszar III - Komunikacja społeczna
- Obszar IV - Potencjał kulturowy i kreatywny
- Uwagi do systemu wdrażania, wskaźników, pozostałe

Wykres 13. Struktura wniosków złożonych w ramach konsultacji społecznych projektu SRKS

3.1. Podsumowanie uwag zgłoszonych do obszaru I SRKS

Komentarze, opinie i propozycje dotyczące obszaru I koncentrowały się przede wszystkim na zagadnieniach związanych z edukacją formalną, mniejszą wagę przywiązywali opiniodawcy do innych form edukacji wymienionych w strategii – animacji i edukacji nieformalnej. Uwagi odnoszące się do edukacji formalnej dotyczyły przede wszystkim dwóch zagadnień: treści i metod nauczania stosowanych w edukacji szkolnej oraz funkcjonowania instytucji szkoły.

Na podstawie uwag dotyczących treści nauczania dało się zaobserwować całe spektrum poglądów na edukację szkolną: od afirmacji zasad polityki edukacyjnej opartej na zwiększaniu roli kompetencji w efektach kształcenia oraz roli edukacji obywatelskiej, medialnej i kulturalnej, po uwagi krytyczne dotyczące podstawy programowej, podkreślające potrzebę większego nacisku na zdobywanie tradycyjnej wiedzy i erudycji. Propozycje dotyczące, nierozłącznych z treścią, nowych metod nauczania, obejmowały między innymi uzupełnienie o obowiązkowe elementy edukacji poza instytucją szkoły (takie jak wolontariat i praktyki społeczne) oraz podkreślenie roli pracy zespołowej (realizowanej przede wszystkim w ramach projektu zespołowego na wszystkich etapach nauczania).

Opiniodawcy wskazywali na potrzebę zmiany funkcjonowania szkoły. Zawarty w strategii projekt, obejmujący kształcenie nauczycieli oraz zmianę relacji między nauczycielami i uczniami, m.in. poprzez stworzenie standardów etyki uczniowskiej i obiektywnych zasad oceny, dzięki głosom opiniodawców uzupełniono o koncepcję reorganizacji relacji wewnątrz zespołów nauczycielskich, a także relacji między dyrektorem, zespołami nauczycielskimi i rodzicami (zakładające m.in. aktywne włączenie tych ostatnich w działania szkoły).

Wnioski dotyczące edukacji innej niż formalna dotyczyły przede wszystkim funkcjonowania tradycyjnych instytucji edukacyjnych, takich jak biblioteki, archiwa i muzea. Przedstawiciele tych instytucji apelowali o dostrzeżenie ich funkcji w treści Strategii, proponując równocześnie działania mające na celu zwiększenie dostępności i uatrakcyjnienie oferty. W komentarzach podkreślano również potrzebę uwzględnienia, wśród odbiorców działań strategii, grup tradycyjnie definiowanych jako defaworyzowane np. osób niepełnosprawnych. Niewiele wniosków dotyczyło natomiast edukacji osób dorosłych, co może świadczyć o niedostrzeżeniu roli kształcenia ustawicznego.

3.2. Podsumowanie uwag zgłoszonych do obszaru II SRKS

Uwagi do obszaru II miały różnorodny charakter. Pierwszą grupę stanowiły ogólne spostrzeżenia i komentarze dot. m.in. definicji i rozumienia kapitału społecznego, charakterystyki szeroko rozumianej partycypacji i aktywności obywatelskiej, spójności społecznej. Znacząca grupa uwag dotyczyła szerszego uwzględnienia dialogu społecznego w SRKS. Pojawiały się także propozycje dokonania zmian w poszczególnych priorytetach i kierunkach działania, w tym: w kwestiach ekonomii społecznej, aktywności obywatelskiej (wolontariatu), poradnictwa prawnego i obywatelskiego, konsultacji społecznych, współpracy w realizacji zadań publicznych, wzmocnienia form dialogu obywatelskiego.

Proponowano także wprowadzenie szczegółowych zapisów, które mogą zostać wykorzystane na etapie operacjonalizacji strategii. Poruszona została też problematyka dalszej regulacji prawnej problematyki obszaru II, ew. deregulacji przepisów, co miałyby ułatwić działalność organizacjom obywatelskim.

Istotna część uwag odnosiła się nie tylko do SRKS, ale także do zapisów zawartych w pozostałych strategiach zintegrowanych, ponieważ poruszana problematyka zawiera się w obszarze wielu dokumentów, które należy traktować komplementarnie.

3.3. Podsumowanie uwag zgłoszonych do obszaru III SRKS

Uwagi w zakresie obszaru III strategii zgłosiło wiele podmiotów. Zaakceptowano uwagi dotyczące m. in.:

- ułatwienia dostępu do zasobów edukacyjnych oraz dorobku kulturowego dla osób niewidomych i niedowidzących (w tym poprzez stworzenie systemu tzw. zaufanych pośredników);
- wzmocnienia współpracy mediów publicznych z organizacjami pozarządowymi, w zakresie promocji postaw i inicjatyw obywatelskich oraz dialogu obywatelskiego w mediach publicznych;
- wzmocnienia roli organizacji zbiorowego zarządzania;
- wspierania produkcji i dystrybucji polskich treści audiowizualnych i audialnych o wysokich walorach intelektualnych;
- wprowadzenia skutecznego systemu poboru abonamentu lub innego skutecznego sposobu finansowania mediów publicznych, pozwalającego na skuteczne finansowanie realizacji misji mediów publicznych;
- wspierania rozwoju mediów obywatelskich;
- promocji samoregulacji i współregulacji jako sposobu regulowania rynku medialnego;
- wspierania niezależności i pluralizmu mediów, w tym regionalnych i lokalnych m.in. poprzez stworzenie systemu ulg finansowych i obniżanie barier wejścia nowych podmiotów na rynek medialny.

Nie uwzględniono uwag dotyczących m. in.:

- wprowadzenia ryczałtowych opłat uiszczanych przez dostawców Internetu i sprzedawców reklamy w Internecie;
- rewizji prawa autorskiego z uwzględnieniem rozwoju licencji Creative Commons (nie wszystkie z nich są zgodne z polskim prawem);
- rozwiązań polegających na przekazywaniu do dozwolonego użytku dzieł wytworzonych za publiczne pieniądze poprzez powiązanie możliwości swobodnego korzystania z nich z datą ich powstania;
- przesądzenia na etapie konstruowania strategii, że treści audiowizualne wytworzone przez media publiczne winny być udostępnione wyłącznie poprzez portal mediów publicznych.

3.4. Podsumowanie uwag zgłoszonych do obszaru IV SRKS

Komentarze zgłoszone do zagadnień ujętych w obszarze IV koncentrowały się głównie na dwóch tematach: dziedzictwie oraz instytucjach kultury.

W kwestii dziedzictwa uczestnicy konsultacji zgłaszali uwagi dotyczące zbyt małego wyeksponowania i uwzględnienia kwestii dziedzictwa kulturowego w budowaniu kapitału społecznego, z drugiej zaś strony komentarze dotyczyły nadmiernego uwzględnienia znaczenia dziedzictwa i tradycji, a niedostatecznego ujęcia twórczości i kultury współczesnej. Wśród głosów, wskazujących

na podstawową rolę dziedzictwa, podnoszony był najczęściej wątek ochrony zabytków – zarówno w kontekście usprawnienia regulacji prawnych i mechanizmów identyfikowania obiektów zabytkowych, jak i aktywnego udziału obywateli w procesie ochrony i rewitalizacji zabytków oraz reinterpretacji zasobów dziedzictwa. Wśród komentarzy dotyczących potencjału kulturowego i jego znaczenia dla kształtowania tożsamości kulturowej, zdecydowanie pozytywnie zostało odebrane wprowadzenie, na poziomie kierunków działań, zapisów o znaczeniu krajobrazu kulturowego i przyrodniczego. Komentarze dotyczyły również relacji między ochroną obiektów zabytkowych, a procesami digitalizacji dziedzictwa.

Główne wątki, dotyczące kultury współczesnej, odnosiły się do wspierania uczestnictwa w kulturze i artystów. Podnoszono także kwestie silniejszego uwzględnienia gospodarczego aspektu kultury (w tym przemysłów kulturowych i kreatywnych) oraz roli ekonomicznego oddziaływania kultury na gospodarkę.

Uwagi dotyczące instytucji kultury skupione były przede wszystkim wokół mechanizmów ich współpracy z innymi podmiotami (prywatnymi, pozarządowymi, publicznymi, naukowymi) oraz kwestii zabezpieczenia środków finansowych na realizację ich misji. Ważnym wątkiem (pojawiającym się zarówno w komentarzach do obszaru IV jak i Obszaru I) była kwestia wspierania czytelnictwa oraz znaczenia bibliotek, postrzeganych również jako podmioty sprzyjające rozwijaniu kompetencji kulturowych oraz aktywizujące lokalną społeczność i uczestniczące w dialogu społecznym.

Pojawiły się również postulaty rozszerzenia zapisów SRKS dotyczących działań służących promocji kultury polskiej za granicą. Nie zostały natomiast zgłoszone komentarze do zapisów odnoszących się do szkolnictwa artystycznego.

Duża grupa wniosków zawierała propozycje konkretnych rozwiązań (programów, projektów, przedsięwzięć) oraz hierarchizacji działań lub instrumentów (wymienionych w załączniku nr 2 do SRKS), służących rozwojowi i efektywnemu wykorzystaniu potencjału kulturowego i kreatywnego. Ponieważ zapisy SRKS nie zakładają hierarchizacji poszczególnych priorytetów i kierunków działań, na obecnym etapie prac wnioski te nie zostały uwzględnione. Będą natomiast brane pod uwagę przy konstruowaniu dokumentów operacyjnych, służących wdrażaniu SRKS.

3.5. Podsumowanie uwag zgłoszonych do projektu SRKS – uwagi ogólne

Niezależnie od uwag zgłoszonych bezpośrednio do czterech obszarów tematycznych strategii, szereg nadesłanych komentarzy dotyczyło konstrukcji dokumentu, przyjętej metodologii oraz ram teoretycznych. Uwagi te dotyczyły przyjętych założeń dla SRKS, zidentyfikowanych wyzwań, przyjętego systemu realizacji lub systemu wskaźników.

Uwagi do rozdziału *Wprowadzenie* dotyczyły w szczególności kwestii zaufania i partycypacji oraz teorii kapitału społecznego — istotnych z punktu widzenia definicji, misji, jak i określenia obszarów tematycznych strategii. Natomiast komentarze dotyczące konstrukcji dokumentu przeważnie poruszały kwestie zgodności struktury logicznej SRKS z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

W kontekście rozdziału *Relacja SRKS do innych dokumentów strategicznych* większość uwag związana była z odniesieniami do pozostałych strategii horyzontalnych, w szczególności do Strategii Sprawne Państwo i roli budowania zaufania między obywatelami, a instytucjami publicznymi.

Komentarze zgłoszone do rozdziału *Wyzwania rozwojowe* odnosiły się najczęściej do konieczności dokonania uzupełnień lub zmian w zapisach wyzwań oraz analiz SWOT, a także braku dostatecznego ujęcia problemu zróżnicowania terytorialnego kraju.

Wśród uwag do rozdziału *System realizacji* pojawiały się wnioski o doprecyzowanie kwestii współpracy i roli samorządów oraz organizacji obywatelskich i społecznych w osiąganiu celów strategii. Komentarze do rozdziału *System wskaźników* wskazywały na nieadekwatność poszczególnych wskaźników i konieczność ich wymiany. W komentarzach odnośnie *Ram finansowych* podkreślano niedostateczne określenie sposobu finansowania poszczególnych działań oraz brak wystarczającego oszacowania budżetu.

Oddzielną grupę komentarzy stanowiły wnioski o dokładne zdefiniowanie terminów użytych w SRKS. Zgłaszano wnioski o uzupełnienie SRKS o słownik terminów.

VII. WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW DO RAPORTU

---

1. ZAŁĄCZNIK NR 1 – tabela uwag i komentarzy zgłoszonych do projektu Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego.
2. ZAŁĄCZNIK NR 2 – wykaz słów kluczowych – „tagów” opracowanych dla uczytelnienia struktury i zakresu uwag zgłaszanych do SRKS
3. ZAŁĄCZNIK NR 3 – kopie ogłoszeń i informacji rozsyłanych w procesie konsultacji społecznych dokumentu
4. ZAŁĄCZNIK NR 4 – Archiwum komunikatów i działań informacyjnych (wybrane przykłady) prowadzonych za pośrednictwem strony internetowej <http://ks.mkidn.gov.pl>, dedykowanej konsultacjom społecznym projektu SRKS
5. ZAŁĄCZNIK NR 5 – Formularze zgłaszania komentarzy, wykorzystywane w procesie konsultacji społecznych projektu SRKS, formularz rejestracji użytkowników on-line, regulamin strony ks.mkidn.gov.pl oraz zasady polityki prywatności

